

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2018. június 6.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Fizetéseképtelenségi eljárás – 1346/2000/EK rendelet – 15. cikk – A fizetéseképtelenségi eljárásnak az adós rendelkezése alól kivont vagyontárggyal vagy joggal kapcsolatos, folyamatban lévő eljárásra vonatkozó hatásai – A »folyamatban lévő eljárás« fogalma – Követelés fennállásának elismerésére irányuló érdemi eljárás”

A C-250/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supremo Tribunal de Justiça (legfelsőbb bíróság, Portugália) a Bírósághoz 2017. május 12-én érkezett, 2017. április 26-i határozatával terjesztett elő a

Virgílio Tarragó da Silveira

és

a **Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA**

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

között folyamatban lévő eljárásban,

tagjai: C. Vajda tanácselnök, Juhász E. és K. Jürimäe (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- V. Tarragó da Silveira képviseletében P. de Almeida, L. Mesquita és E. Viveiros advogados,
- a Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA képviseletében N. Líbano Monteiro, F. da Cunha Matos és S. Estima Martins advogados,
- a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes, M. Figueiredo és P. Lacerda, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: portugál.

– az Európai Bizottság képviseletében M. Afonso, M. Heller és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (HL 2000. L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL 2006. L 234., 43. o.) 15. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Virgílio Tarragó da Silveira és a Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya a V. Tarragó da Silveira által az Espírito Santo Financial Group SA társaság részére az e társaság fizetéseképtelenségének a megállapítását megelőzően nyújtott szolgáltatás díjazása címén esedékes összegnek, valamint a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés teljesítésének elmulasztása miatt felmerülő károkért járó kártérítésnek a megfizetése.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1346/2000 rendelet (8), (23) és (24) preambulumbekkezdése a következőképpen rendelkezik:

„(8) A több államra kiterjedő fizetéseképtelenségi eljárások hatékonyságának és eredményességének javítása érdekében szükséges és indokolt, hogy a joghatóságra és az elismerésre, valamint az ezen a területen alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseket egy olyan közösségi jogi aktus tartalmazza, amely kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

[...]

(23) A hatálya alá tartozó ügyeknél a rendeletnek rögzítenie kell a jogszabályok kollíziójára vonatkozó egységes szabályokat, amelyek alkalmazási területükön a nemzetközi magánjog nemzeti szabályainak helyébe lépnek. Egyéb rendelkezés hiányában az eljárást megindító tagállam jogát kell alkalmazni (*lex concursus*). Ennek, a jogszabályok kollíziójára vonatkozó szabálynak mind a főeljárásokra, mind a helyi eljárásokra érvényesülnie kell; a *lex concursus* határozza meg a fizetéseképtelenségi eljárások minden – mind anyagi, mind eljárási – hatását az érintett személyekre és jogviszonyokra. Ez szabályozza a fizetéseképtelenségi eljárások összes megindítási, lefolytatási és befejezési feltételét.

(24) A fizetéseképtelenségi eljárás automatikus elismerése, amelyre általában az eljárást megindító állam jogszabályai alkalmazandók, összeütközésbe kerülhet azokkal a szabályokkal, amelyek alapján az ügyleteket bonyolítják más tagállamokban. A jogos elvárások védelme és az eljárást megindító tagállamtól eltérő más tagállamokban folyó ügyletek biztonsága érdekében rendelkezéseket kell hozni számos, az általános szabály alóli való kivételre.”

- 4 E rendelet 4. cikkének (1) bekezdése és 4. cikke (2) bekezdésének f) pontja a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben e rendelet másként nem rendelkezik, a fizetéseképtelenségi eljárásra és hatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják (a továbbiakban: az »eljárás megindításának helye szerinti állam«).

(2) Az eljárást megindító állam jogszabályai határozzák meg az ilyen eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének feltételeit. Különösen meg kell határozni [helyesen: E jog határozza meg különösen]:

[...]

f) a fizetéseképtelenségi eljárásnak az egyéni hitelezők által indított eljárásokra gyakorolt hatásait, a folyamatban lévő peres eljárások kivételével;

[...]”

- 5 Az említett rendelet 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az adós rendelkezése alól kivont vagyontárggyal vagy joggal kapcsolatos, folyamatban lévő eljárások fizetéseképtelenségi eljárásra vonatkozó hatásait [helyesen: A fizetéseképtelenségi eljárásnak az adós rendelkezése alól kivont vagyontárggyal vagy joggal kapcsolatos, folyamatban lévő eljárásokra vonatkozó hatásait] kizárólag annak a tagállamnak a joga szabályozza, amelyben az eljárás folyamatban van.”

- 6 Ugyanezen rendelet 16. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerint:

„A 3. cikk alapján hatáskörrel rendelkező tagállam bírósága által hozott, fizetéseképtelenségi eljárást megindító határozatokat az összes többi tagállam attól kezdve ismeri el, amikor az hatályossá válik az eljárást megindító államban.”

A portugál jog

- 7 A Código do Processo Civil (polgári perrendtartás) 277. cikkének e) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Nem szükséges határozatot hozni a következő esetekben:

[...]

e) az eljáráshoz fűződő érdek megszűnése.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 8 2008. július 25-én a Londonban (Egyesült Királyság) lakóhellyel rendelkező V. Tarragó da Silveira keresetet indított a Tribunal de Comarca de Lisboa (lisszaboni kerületi bíróság, Portugália) előtt a luxemburgi székhelyű Espírito Santo Financial Group ellen egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésen alapuló követelés érvényesítése iránt.

- 9 Ezen eljárás során 2014. október 10-én a tribunal d'arrondissement de Luxembourg (luxembourgi kerületi bíróság, Luxemburg) megállapította az Espírito Santo Financial Group fizetéseképtelenségét. Ezen időponttól kezdve az említett eljárás keretében az Espírito Santo Financial Groupnak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona lett az alperes, amelyet az e bíróság által kijelölt luxemburgi felszámoló képviselt.
- 10 A Tribunal de Comarca de Lisboa (lisszaboni kerületi bíróság) a 2015. június 1-jei végzésben a polgári perrendtartás 277. cikkének e) pontja és a Supremo Tribunal de Justiça (legfelsőbb bíróság, Portugália) 2013. május 8-i 1/2014. sz. jogegységi határozata alapján okafogyottságot állapított meg, rámutatva arra, hogy a jelen ügyben a Luxemburgban megindított fizetéseképtelenségi eljárásra tekintettel az 1346/2000 rendelet 15. cikkét kell alkalmazni.
- 11 V. Tarragó da Silveira e végzéssel szemben fellebbezést terjesztett a Tribunal da Relação de Lisboa (lisszaboni fellebbviteli bíróság) elé, amely a 2016. július 7-i ítéletben helybenhagyta az elsőfokú határozatot.
- 12 V. Tarragó da Silveira ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság, azaz a Supremo Tribunal de Justiça (legfelsőbb bíróság, Portugália) elé. Felülvizsgálati kérelmének alátámasztása érdekében V. Tarragó da Silveira azzal érvel, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikke csak a meghatározott vagyontárggyal vagy joggal kapcsolatos, folyamatban lévő eljárásokra alkalmazandó, és azon eljárások, amelyeknek a tárgya pénzügyi jellegű követelés, nem tartoznak e rendelet hatálya alá. Így a jelen eljárásban a Luxemburgban megindított fizetéseképtelenségi eljárásnak a portugál bíróságok előtt folyamatban lévő eljárásra gyakorolt hatásait az említett rendelet 4. cikkében meghatározott általános kollíziós szabály alapján annak a tagállamnak a joga kell, hogy meghatározza, amelyben ezen eljárást megindították, amely tagállam a jelen ügyben a Luxemburgi Nagyhercegség. Márpedig a portugál joggal ellentétben a luxemburgi jog nem írja elő a folyamatban lévő eljárás megszűnését.
- 13 Az Espírito Santo Financial felszámolója azzal érvel, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikke valamennyi olyan eljárásra alkalmazandó, amely a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helyétől eltérő más tagállam bírósága előtt van folyamatban, akár meghatározott, akár meghatározatlan vagyontárgyakkal vagy jogokkal kapcsolatban, feltéve hogy e vagyontárgyakat vagy jogokat az adós rendelkezése alól kivonták.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság ezen eltérő álláspontokkal szembesülve kételyeknek ad hangot az 1346/2000 rendelet 15. cikkének hatályát illetően.
- 15 E körülmények között a Supremo Tribunal de Justiça (legfelsőbb bíróság, Portugália) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ügy kell-e értelmezni az [1346/2000/EK rendelet] 15. cikkében előírt szabályt, hogy annak hatálya alá tartozik a valamely tagállami bíróság előtt folyamatban lévő olyan eljárás, amelyben azt kérik, hogy kötelezzék az adóst a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés értelmében fennálló pénztartozás megfizetése kötelezettségének teljesítésére, valamint az említett kötelezettség nemteljesítése okán pénzbeli kártérítés megfizetésére, figyelembe véve, hogy a) az adós fizetéseképtelenségét másik tagállam bírósága előtt indított eljárásban állapították meg, és b) a fizetéseképtelenség megállapítása az adós teljes vagyonára kiterjed?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 16 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó a valamely tagállam bírósága előtt folyamatban lévő olyan eljárásra, amelynek tárgya az adósnak egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés alapján esedékes pénzösszeg megfizetésére, valamint az ugyanezen szerződéses kötelezettség teljesítésének az elmulasztása miatt felmerülő pénzbeli kártérítés megfizetésére való kötelezése, ha ezt az adóst egy más tagállamban megindított fizetéseképtelenségi eljárás keretében fizetéseképtelenségnek nyilvánították, és a fizetéseképtelenség e megállapítása az említett adós teljes vagyonára kiterjed.
- 17 Az 1346/2000 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében, amennyiben e rendelet másként nem rendelkezik, a fizetéseképtelenségi eljárásra és hatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják. E cikk tehát meghatározza a határokon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárásokra és az azok hatásaira alkalmazandó általános kollíziós szabályt.
- 18 E szabály alóli kivételként e rendelet 15. cikke azt írja elő, hogy a fizetéseképtelenségi eljárásnak az adós rendelkezése alól kivont vagyontárggyal vagy joggal kapcsolatos, folyamatban lévő eljárásokra vonatkozó hatásait kizárólag annak a tagállamnak a joga szabályozza, amelyben az eljárás folyamatban van.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy „az adós rendelkezése alól kivont vagyontárggyal vagy joggal kapcsolatos” kifejezés, amint azt V. Tarragó da Silveira állítja, az 1346/2000 rendelet 15. cikkének a hatályát csak a meghatározott vagyontárgyra vagy jogra irányuló, folyamatban lévő eljárások összefüggésében határozza-e meg. Másként fogalmazva e cikk csupán az adóst megillető meghatározott jogra irányuló, folyamatban lévő eljárásokra vagy az adós rendelkezésére álló meghatározott vagyontárgyra vonatkozik. Márpedig nem ez a helyzet az olyan eljárás esetében, amely egy szerződéses kötelezettség alapján esedékes pénzösszeg megfizetésére vonatkozik.
- 20 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az uniós jog rendelkezéseit ugyanis egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Unió valamennyi nyelvén készült változat figyelembevételével (lásd ebben az értelemben: 2016. július 28-i JZ ítélet, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 21 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy e rendelkezés nyelvi változatainak nem egyező az értelme. Többek között az angol, francia és az olasz változat az „*an asset or a right of which the debtor has been divested*”, az „*un bien ou un droit dont le débiteur est dessaisi*”, illetve az „*un bene o a un diritto del quale il debitore è sprossessato*” kifejezéseket használja. Ezzel szemben többek között a spanyol, a cseh, a dán és a német nyelvi változat az „*un bien o un derecho de la masa*”, a „*majetku nebo práva náležejícího do majetkové podstaty*”, az „*et aktiv eller en rettighed i massen*”, illetve az „*einen Gegenstand oder ein Recht der Masse*” kifejezéseket alkalmazza.
- 22 A jelen ítélet 20. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra és az 1346/2000 rendelet 15. cikkének különböző nyelvi változatai tekintetében fennálló eltérésekre tekintettel e cikk értelmezése nem alapulhat kizárólag a szövegén.
- 23 Bár e cikk szövege nem egyértelmű, az említett cikk kontextusa és célja olyan értelmezést követel meg, amely szerint e rendelkezés hatálya nem korlátozható azokra a folyamatban lévő eljárásokra, amelyek tárgya az adós rendelkezése alól kivont meghatározott vagyontárgy vagy jog.
- 24 Először is a kontextust érintően az 1346/2000 rendelet 15. cikkét egyrészt ugyanezen rendelet 4. cikke (2) bekezdésének f) pontjával összhangban kell értelmezni, amely utóbbi megkülönbözteti a „folyamatban lévő eljárásokat” az egyes hitelezők által indított eljárásoktól (2016. november 9-i ENEFI

ítélet, C-212/15, EU:C:2016:841, 32. pont). Márpedig ezen utóbbi rendelkezés semmilyen módon nem utal arra, hogy az olyan folyamatban lévő eljárásnak, mint amely a jelen ügy tárgyát képezi, meghatározott vagyontárgyra vagy jogra kell vonatkoznia. A „folyamatban lévő eljárások” általános kifejezésnek az alkalmazása éppen ellenkezőleg azt erősíti meg, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikke olyan folyamatban lévő eljárásokra vonatkozik, amelyek nem kizárólag meghatározott jogra vagy vagyontárgyra vonatkoznak, hanem szélesebb körben a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona tartozó vagyontárgyra vagy jogra.

- 25 Másrészt meg kell állapítani, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikke értelmében „az adós rendelkezése alól kivont” vagyontárgyak vagy jogok olyanok, amelyeket az adós rendelkezése alól a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása miatt vontak ki. Márpedig az említett rendelet 16. cikkének (1) bekezdése értelmében az ilyen fizetéseképtelenségi eljárást megindító határozatokat az összes többi tagállam elismeri attól kezdve, hogy az hatályossá válik az eljárást megindító államban. Következésképpen az „adós rendelkezése alól kivont vagyontárgyak vagy jogok” fogalma nem csak az adós meghatározott vagyontárgyait vagy jogait jelenti, hanem inkább az adós felszámolási eljárás alá vont vagyontárgyát jelöli, amely a felszámolási eljárás megindításának eredménye.
- 26 Másodszor az 1346/2000 rendelet céljai tekintetében meg kell állapítani, hogy az e rendelet által követett, a (8) preambulumbekkezdésében foglalt céllal, amely a több államra kiterjedő fizetéseképtelenségi eljárások hatékonyságának és eredményességének javítására irányul, ellentétes lenne, ha a pénzkövetelésekre vonatkozó bírósági eljárásokat érintően az ügyet elbíró bíróságot arra köteleznék, hogy a folyamatban lévő ügyben külföldi jogot alkalmazzon, kizárólag abból a célból, hogy meghatározza a fizetéseképtelenségi eljárás más tagállamban való megindításának az ezen eljárásra gyakorolt hatásait. Ez késleltethetné az e bíróságnak az esetleges követelés megállapítására és az annak összegének a meghatározására vonatkozó döntését, és adott esetben akadályozhatná a hitelezőt abban, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás keretében kialakított, fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyontömeg passzívái között időben bejelentse a vele szemben fennálló követelést.
- 27 Az előző pontban említett célnak megfelelően az 1346/2000 rendelet 15. cikkének a jelen ítélet 23. pontjában alkalmazott értelmezése tehát lehetővé teszi a folyamatban lévő eljárás keretében eljáró bíróság számára, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának az ezen eljárásra gyakorolt hatásait a nemzeti joga alapján állapítsa meg.
- 28 A fentiekből az következik, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikkének hatálya nem korlátozható kizárólag azokra a folyamatban lévő eljárásokra, amelyek olyan meghatározott vagyontárgyra vagy jogra vonatkoznak, amelyet az adós rendelkezése alól kivontak.
- 29 Meg kell azonban állapítani, hogy e cikk nem alkalmazható különbségtétel nélkül minden olyan folyamatban lévő eljárásra, amely a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona tartozó vagyontárgyra vagy jogra vonatkozik.
- 30 Amint azt a Bíróság már megállapította, ellentmondásos lenne az 1346/2000 rendelet 15. cikkének azon értelmezése, miszerint az a végrehajtási eljárásokra is vonatkozik, azon következménnyel együtt, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának hatásai ily módon azon tagállam jogának alkalmazási körébe tartoznának, amelyben ilyen végrehajtási eljárás folyamatban van, míg – ezzel párhuzamosan – e rendelet 20. cikkének (1) bekezdése annak kifejezett előírásával, hogy vissza kell szolgáltatni a felszámolónak a „végrehajtással” szerzett javakat, megfosztaná hatékony érvényesülésétől e 15. cikket (2016. november 9-i ENEFI ítélet, C-212/15, EU:C:2016:841, 34. pont).
- 31 Ezenfelül az 1346/2000 rendelet azon az elven alapul, miszerint a hitelezőkkel szembeni egyenlő bánásmóddal – amely *mutatis mutandis* minden fizetéseképtelenségi eljárás alapjául szolgál – főszabály szerint ellentétesek az egyes hitelezők által végrehajtás útján akkor indított és folytatott eljárások, amikor az adóssal szemben fizetéseképtelenségi eljárás folyik (2016. november 9-i ENEFI ítélet, C-212/15, EU:C:2016:841, 33. pont).

- 32 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a végrehajtási eljárások nem tartoznak az 1346/2000 rendelet 15. cikkének alkalmazási körébe (2016. november 9-i ENEFI ítélet, C-212/15, EU:C:2016:841, 35. pont).
- 33 Ezzel szemben a pénzbírói kötelezettségek megállapítása iránti keresetek, amelyek az adós jogainak és kötelezettségeinek a meghatározására korlátozódnak, anélkül hogy érintenék azok végrehajtását, és amelyek így az egyéni végrehajtási eljárásoktól eltérően nem sérthetik a hitelezőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét, valamint a fizetéseképtelenségi eljárásokra vonatkozó kollektív szabályozást, az említett 15. cikk hatálya alá tartoznak.
- 34 Így a kérdést előterjesztő bíróságnak az 1346/2000 rendelet 15. cikkének mindenfajta alkalmazását megelőzően meg kell vizsgálnia, hogy V. Tarragó da Silveira keresete olyan érdemi kereset-e, amelynek tárgya pontosan egy követelés megfizetése iránti kérelem, és hogy e kereset önmagában különbözik-e az olyan eljárástól, amely e követelés végrehajtására irányul.
- 35 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1346/2000 rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó a valamely tagállam bírósága előtt folyamatban lévő olyan eljárásra, amelynek tárgya az adósnak egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés alapján esedékes pénzösszeg megfizetésére, valamint az ugyanezen szerződéses kötelezettség teljesítésének az elmulasztása miatt felmerülő pénzbírói kártérítés megfizetésére való kötelezése, ha ezt az adósságot egy más tagállamban megindított fizetéseképtelenségi eljárás keretében fizetéseképtelenségnek nyilvánították, és a fizetéseképtelenség e megállapítása az említett adós teljes vagyonára kiterjed.

A költségekről

- 36 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó a valamely tagállam bírósága előtt folyamatban lévő olyan eljárásra, amelynek tárgya az adósnak egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés alapján esedékes pénzösszeg megfizetésére, valamint az ugyanezen szerződéses kötelezettség teljesítésének az elmulasztása miatt felmerülő pénzbírói kártérítés megfizetésére való kötelezése, ha ezt az adósságot egy más tagállamban megindított fizetéseképtelenségi eljárás keretében fizetéseképtelenségnek nyilvánították, és a fizetéseképtelenség e megállapítása az említett adós teljes vagyonára kiterjed.

Aláírások